

Denise Mina

Het einde van de wespentijd

Vertaald door Ineke Lenting

Anthos|Amsterdam

I

Het was zo stil dat Sarah uit een bodemloze slaap wakker schrok. Ze opende haar ogen en zag het rode knipperlichtje van de digitale wekker: 16.32 uur.

Uit een van de tuinen aan de voet van de heuvel klonk het aanhoudende gekef van kleine hondjes. Het ketste van het plafond en tegen de halfronde muur van de kamer.

Stilte. De radio stond uit. Sarah liet de keukenradio altijd aan als ze thuis was, afgestemd op Radio 4. Het koerende gekeuvel maakte de leegte draaglijker. Vanuit andere vertrekken leek het net alsof het huis bevolkt was met charmante, gezellig babbelen-de mensen uit het zuiden van Engeland. In Glasgow zou een inbreker dat vreemd vinden, maar in het exclusieve dorp Thorn-tonhall viel het niet op. Ook liet Sarah op een aantal strategische plekken het licht branden: op de gang, op de trap, overal waar je niet rechtstreeks naar binnen kon kijken. Ze was goed in het creëren van schijn.

Stilte. Op dit uur van de dag werd er niet ingebroken. Het huis stond op de top van de heuvel en was overdag duidelijk zichtbaar, vooral rond deze tijd, als burens in hun tuin rondliepen om het werk van de tuinman te keuren of vadsige rashonden vooruit te branden. Een dief die nu inbrak, moest wel erg zeker van zichzelf zijn of anders erg dom.

Uitgeput en snakkend naar slaap bedacht ze een simpele verklaring: in de keuken was een stop doorgeslagen of de oude radio

had er eindelijk de brui aan gegeven. Alles in huis was oud en aan vervanging toe.

De radio was ermee opgehouden, concludeerde ze, en met een glimlach sloot ze haar ogen en nestelde zich onder het frisse dekbed, bijna blij dat ze wakker was geworden zodat ze zich nu weer heerlijk aan de slaap kon overgeven.

Zachtjes gleed haar geest de donkere warmte in.

Opeens kraakte er een vloerplank onder aan de trap. Haar ogen schoten weer open.

Ze tilde haar hoofd van het kussen om beter te kunnen horen.

Een schoen die over tapijt slofte, versterkt door het trappenhuis, en een kort, gefluisterd bevel. Een hoge stem. Een vrouwenstem. 'Toe dan.'

Versuft van de slaap ging Sarah rechtop zitten, en in gedachten zag ze haar moeder op haar traplift vastberaden naar de overloop zoemen. Haar moeder, dwingend en met samengeknepen mond. Haar moeder, die antwoorden verlangde: waarom hadden ze uitgerekend dat zorgplan gekozen? Waarom was Sarah er nooit om haar te baden? Waarom werd haar uitvaartmis niet door kardinaal Geoffrey geleid?

Onzin.

Ze wierp het dekbed van zich af, zette met een zwaai haar voeten op de vloer en probeerde te gaan staan, maar haar slaapdronken knieën weigerden dienst zodat ze achterover tuimelde en met een lompe smak weer op het bed terecht kwam.

Geërgerd besefte ze dat ze kwetsbaar was omdat ze thuis was. Sarah was in vreemde oorden geweest, op enge plekken, maar ze was altijd kalm en alert gebleven. Bij aankomst noteerde ze meteen waar de nooduitgangen waren en ze gaf de regie nooit uit handen, maar hier was ze weerloos.

Dit was anders dan in die vreemde kamers, want hier was ze een gewone bewoner. Ze zou de politie kunnen bellen, ze te hulp kunnen roepen.

Opgelucht hing ze over haar knieën naar voren en stak haar hand in haar handtas, die naast het bed stond. Haar nerveuze vingers tastten langs tissues, bonnetjes en paspoort tot ze op de

koude metalen achterkant van haar iPhone stuitten. Terwijl ze het apparaat tevoorschijn haalde, drukte ze op het knopje en tot haar vreugde zag ze het scherm oplichten. Ze had het ingeschakeld toen ze op Glasgow Airport in het middenpad van de eerste klas stond te wachten tot ze van boord mocht. Dat deed ze niet altijd. Soms liet ze het een etmaal uit, tot ze had geslapen. Nu hield ze het ding met beide handen vast om zich op het scherm te kunnen concentreren, ontgrendelde het, selecteerde 'telefoon', selecteerde 'toetsenbord' en toetste 999 in, maar net toen ze op 'bellen' drukte, hoorde ze een gerucht aan de andere kant van haar slaapkamerdeur.

Het was eerder een gevoel dan een geluid, het verplaatsen van lucht op de overloop. Een lichaam streek laag langs de muur bij de deur, even alarmerend als koude vingers in de holte van een blote rug.

Ze schoof de iPhone in een kleine opening in het dekbed en stond op.

Zacht knarsend zwaaide de deur open.

Het was niet de geest van haar moeder, maar een stel klungelige, onbeholpen pubers. Ze droegen allebei een slobberige zwarte trainingsbroek en een bijpassend T-shirt, binnenstebuiten gekeerd en met de zoom duidelijk zichtbaar langs de armen en de benen. Ook droegen ze identieke zwarte sportschoenen. Door het merkwaardige uniform deden ze aan sekteleiden denken.

Aanvankelijk wat aarzelend en schuifelend met hun voeten gingen ze in de deuropening staan. Toch waren ze niet vertwijfeld, maar zeker van hun zaak, jongens op avontuur.

Ze moest bijna lachen van opluchting. 'Wat doen jullie hier?'

Een van hen was lang en had een kaalgeschoren hoofd. Hij durfde haar niet aan te kijken, en onrustig wiebelend bij het horen van haar stem stond hij half afgewend in de deuropening, met zijn schouder naar de overloop gericht, alsof hij er het liefst vandoor zou gaan.

'Hé,' zei ze, 'mijn huis uit. Het staat niet leeg, hoor...'

De andere jongen had langer haar, zwart en dik, en van enige aarzelings was geen sprake meer. Hij was kwaad, had zich vierkant

in de deuropening opgesteld, en met vaste blik bestudeerde hij haar gezicht.

Sarah wist dat ze niet beeldschoon was, maar ze maakte er het beste van, ze was slank en goed gekapt. In een bepaald soort licht zou je haar aantrekkelijk kunnen noemen. Deze knaap dacht er anders over. Hij vond haar walgelijk.

De lange jongen gaf zijn vriend een por. Met een ruk van zijn kin en zonder het oogcontact met haar te verbreken gebood de boze jongen de ander de kamer in te gaan. De lange jongen kromp ineen en schudde bijna onmerkbaar zijn hoofd. Ze communiceerden met behulp van microgebaartjes, en ondertussen bleef de boze jongen haar strak en vol haat aankijken.

‘Mijn moeder is overleden,’ zei ze, maar haar stem stierf weg toen ze besepte dat ze niet verbaasd waren haar hier aan te treffen. ‘Ik leef nog...’

‘Waar zijn je kinderen?’ vroeg de boze jongen.

‘Kinderen?’

‘Je hebt kinderen.’ Hij leek het heel zeker te weten.

‘Nee...’ zei ze. ‘Ik heb geen kinderen.’

‘Ja, die heb je wel, godverdomme.’ Zijn blik dwaalde door de kamer, alsof haar kinderen onder de rand van het dekbed verstopt zaten, in de klerkast, onder het bed.

Hij had een hoge stem, de stem die ze op de trap had gehoord, maar vooral het accent viel haar op: het was geen Glasgows accent, het was niet van de westkust afkomstig. Het was niet eens het afgezwakte, vage Schots van de kinderen uit de buurt. Zo te horen kwam hij van de oostkust, maar hij was Engels, een mengeling van Edinburgh en Londen misschien. Ze waren hiernaartoe gereisd in plaats van toevallig op dit huis te zijn gestuit. Opeens had ze geen flauw idee wat dit moest voorstellen.

Sarah deed een nieuwe poging. ‘Je bent in het verkeerde huis.’

De jongen keek haar aan en zei gedecideerd: ‘Nee, dat ben ik niet.’

Het geld. Ze waren op het geld uit. Het was het enige in het hele huis wat voor hen de moeite waard was. Maar het geld lag in de keuken, en om in deze kamer te komen moesten ze een deur

door, een gang door, een hal oversteken en de trap op. Ze waren voor háár gekomen.

Ze vatte weer wat moed en bekeek ze nog eens goed. Ze kregen het geld niet. Ze zou ontkennen dat ze er ook maar iets van af wist, want ze had de politie nu gebeld, die zou de jongens ophalen en ondervragen, en dan moest ze een onschuldige indruk maken.

‘Hoor eens.’ Ze probeerde redelijk te klinken. ‘Ga nou maar. Ik heb net de politie gebeld, die zijn al onderweg. Jullie krijgen geheide problemen als jullie hier blijven.’

Nog steeds met zijn blik op haar gericht schoof de boze jongen zijn voet de kamer in en raakte met zijn teen de rand van het gele Perzische tapijt, en zo drong hij de heilige, neutrale tussenruimte binnen. Hij zag haar schrikken, zij zag een sprankje medeleven op zijn gezicht voor het verhardde en hij zijn kin uitdagend naar voren stak. Weer verplaatste hij zijn voet een stukje, een paar centimeter, tot over de franje, om duidelijk te maken dat hij naar haar toe kon komen, dat hij dat ook zeker zou doen.

Opeens klaarwakker van ergernis nam ze de touwtjes in handen. ‘Ik weet waarvoor jullie hier zijn.’ Ze stapte op hem af en gebaarde naar de trap. ‘Jullie weten helemaal niet wie ik ben, jullie hebben je vergist...’

‘Staan blijven!’ De boze jongen ontblootte zijn tanden. ‘Terug, godverdomme.’ Hij zette een ferme stap in haar richting, en nu glimlachte hij. Zijn tanden leken abnormaal droog en ze werd bang.

Sarah week terug naar het bed. Ze zag een hoekje van de telefoon uit het dekbed steken. Ze bewoog haar vingers, als een pistoolheld die zich gereedmaakt.

Zijn blik gleed weg van haar gezicht, slingerde over haar T-shirt naar haar dijen, en opeens wendde hij zich walgend af. Ze droeg geen slipje, besefte ze. Ze was zo moe geweest toen ze thuiskwam dat ze haar jas had uitgetrokken, haar schoenen in de hal had uitgeschopt en de trap op was gestampt, waarna ze haar jurk en slipje op de slaapkamervloer had laten vallen. Het oude T-shirt waarin ze sliep reikte slechts tot haar dijen en bedekte haar amper. Ze

had al een etmaal niet geslapen. Alles deed pijn. Haar moeder was gestorven. Ze had recht op slaap.

‘Mijn huis uit, onmiddellijk!’ riep ze zo hard als ze kon.

De lange slungel kromp ineem, maar de boze jongen knipperde niet eens met zijn ogen. Zijn onderkaak schoot naar voren alsof hij haar wilde bijten. Het was zijn woede die ze herkende, dat zweempje diepgewortelde verbittering, en opeens wist ze van wie dat gezicht was.

‘Wie ben je?’ vroeg ze. ‘Ik kén jou.’

Beduusd en bang keek de lange jongen zijn boze vriend aan.

‘Ik ken jou, absoluut.’ Toch was ze er niet echt zeker van; het was een korrelige herinnering, alsof hij ooit op tv was geweest of in een krant had gestaan. ‘Ik heb een foto van je gezien.’

Op het gezicht van de boze jongen verschenen roze vlekken en toen hij sprak, stamelde hij. ‘Foto? Heb je een fóto gezien?’

Wat onbeholpen haalde ze haar schouders op, en ze zag dat hij zijn vuisten balde.

Hij stak er een omhoog en sloeg ermee op zijn hart. ‘Fuck, heeft-ie jóú mijn foto laten zien?’

Zijn stem ging omhoog en sloeg over. De hand van zijn vriend schoot uit, trok de vuist weg van zijn borst en rukte hem naar achteren. ‘Stoppen. Stoppen, man. Ademen, haal eens adem!’

Sarah wierp een blik op de iPhone, zocht naar een glimpje hoop, maar zag niets.

Nog steeds stamelend zei de boze jongen: ‘Haar tas, godsamme! Pak haar mobiel!’ De kleur trok weg uit zijn gezicht en hij keek naar de vloer bij haar voeten. Zijn vriend volgde zijn blik, liet hem los en nam met twee losse, langbenige stappen de kostbare tussenafstand in bezit. Hij hurkte naast haar voeten neer en stak een ruwe hand in haar lievelingstas. Hij was op nog geen dertig centimeter van haar dijbeen. Sara deed haar benen iets uit elkaar en toonde hem haar naaktheid. Hij verstijfde van schrik.

Maar de boze jongen was niet onder de indruk. ‘Squeak, wat de fuck, moven!’

De hurkende jongen wendde zijn blik met moeite af en haalde zijn hand uit de tas. Hij hield een mobiele telefoon vast. Het was

een lomp geval, zo'n ding dat je bij een bejaarde zou verwachten. Van rode kunststof met grote toetsen en een schermpje waarop een palm stond afgebeeld. Van dichtbij zag het er vreemd uit, want het schermpje lichtte niet op – het was een neptelefoon. Ontzet beseft Sarah dat ze het ding helemaal vergeten was. Ze vergat het altijd, en uitgerekend nu had ze het kunnen gebruiken.

De jongen hield de telefoon boven zijn hoofd om hem aan zijn vriend bij de deur te laten zien. De boze jongen vertrok zijn gezicht. 'Wat zit er nog meer in?'

De hurkende jongen stak de lompe telefoon in zijn zak en liet zijn hand weer in de tas verdwijnen. Tot zijn vreugde stuitte hij op haar portemonnee. Hij stond op en hield hem triomfantelijk omhoog.

Sarah lachte bijna van opluchting. 'Zijn jullie op geld uit?'

Maar al hun aandacht ging nu naar de portemonnee. De lange jongen liep terug naar zijn vriend, met zijn buit nog steeds hoog in de lucht. Het was een stelletje straatrovers, meer niet, stomme jongens die hun kleren binnenstebuiten droegen, en opeens beseft ze dat ze een schoollogo verborgen.

Ze zag dat de boze jongen een ruk aan de rits van haar portemonnee gaf. Ze kende die neus met de korte voorkant en de brede, ronde neusgaten. Die kende ze heel goed.

'Ik ken je vader...' gokte ze.

Ze had gelijk: hij aarzelde even voor hij de rits opentrok, en daarom zei ze het nog eens, maar nu luider: 'Ik ken je vader.'

De lange, magere jongen liet zijn blik panisch van haar naar de boze jongen gaan. 'Ik zou maar snel vertrekken als ik jullie was,' zei ze met stemverheffing. 'Wat denk je dat hij zegt als ik hem vertel dat jullie hier hebben ingebroken?'

Een vader. Dat kon iedereen zijn. Een janker, een vader met macht of een trieste zatlap. Misschien was Lars van gedachten veranderd, vertrouwde hij haar niet langer en wilde hij het terug. Lars. Het was de neus van Lars.

'Lars!' gooide ze eruit. De boze jongen keek gekrenkt.

Heel even dacht ze dat hij de portemonnee zou laten vallen,

dat hij hem terug zou geven, zijn verontschuldigen zou aanbieden en ervandoor gaan. Heel even vertraagde haar hartslag en kwam ze op adem. Een verbitterde Lars, gekwetst, een razende Lars die haar verachtte maar haar ook nodig had, terwijl hij nog nooit iemand nodig had gehad. Lars zou er niet voor terugdeinzen haar te doden als het hem uitkwam. Maar het kwam hem niet uit. Lars had deze jongens niet op haar afgestuurd.

De boze jongen keek haar aan, met diezelfde diep beledigde blik, en vol haat kneep hij zijn oogleden samen. Hij bleef haar aankijken terwijl zijn ruwe vingers rondtastten in haar portemonnee, zich om een paar grote bankbiljetten en een taxibonnetje klemde en die eruit haalden.

Sarah zag haar kans schoon en dook op haar iPhone. Ze liet zich op haar zij vallen, haar vingers stuitte op het koude metaal en klemde het vast, want ze wist hoe glad het was. Ze hield het apparaatje omhoog en priemde met haar vinger tegen het scherm. Terwijl ze nog verbinding had, was het op slot gegaan en nu probeerde ze het te openen, maar tot twee keer toe mislukten haar pogingen.

‘Politie! Help me! Er zijn twee jongens in mijn huis...’

De boze jongen was al bij haar. Hij pakte haar dichtgeknepen hand, trok haar overeind en plukte het gladde telefoontje moeiteloos uit haar vingers, maar Sarah bleef roepen: ‘... in mijn slaapkamer. Die ene – die ken ik...’

Verstijfd keken ze alle drie naar de telefoon; in hun verbeelding werden ze afgeluisterd, en opeens waren ze zich bewust van publiek bij hun spel. De boze jongen brak als eerste uit de verdoving en langzaam bracht hij het telefoontje naar zijn oor.

Zijn gezicht plooidde zich tot een grijns. Hij stak zijn vinger naar het scherm uit, verbrak de verbinding en wierp het ding op het bed.

Ze stonden dicht opeen, een samengebalde brok vijandigheid in het grillige omhulsel van een huis.

Achter haar zette de lange jongen schuifelend een stap naar voren, tot zijn adem over haar haar streek. Ze voelde hoe het vocht zich aan haar oor hechtte. De boze jongen las de ontredde-

ring van haar gezicht af en zij zag zijn ogen overlopen van woede.

Achter haar schouder versnelde het ademen, werd oppervlakiger.

Ooit had Sarah in een hotel in Dubai met een klant afgesproken, met wie ze was gaan eten. De man was dik. Hij had iets droevigs over zich, iets wanhopigs en afstandelijks, en hoewel ze het gesprek gaande probeerde te houden, was hij zwijgzaam tijdens het eten en dronk hij heel veel, wat het er niet beter op maakte. In de lift naar de kamer oefende ze haar tekst: het overkomt iedereen weleens, en strelen en praten is ook fijn, de volgende keer konden ze een pilletje gebruiken als hij dat wilde... Toen ze op het bed lag, met haar gezicht in het kussen zoals hij haar had opgedragen, hoorde ze datzelfde ademen achter zich, gejaagd en opeens dierlijk, en toen ze zich omdraaide zag ze een glimp van staal in zijn hand. Ze had hem van het bed geschopt, haar kleren meegegraaid en het op een lopen gezet. Ze kon alleen aan hem ontsnappen omdat hij te dik was om haar na te jagen.

‘Ik heb geld...’ zei ze tegen niemand in het bijzonder.

‘Geld?’ zei de boze jongen zachtjes. ‘Denk je dat dít over geld gaat?’

‘Waar gaat het dán over?’ riep ze zo luid mogelijk in de hoop dat ze terug zouden schrikken. ‘Wat komen jullie hier in godsnaam doen? Dit is mijn huis, godverdomme.’

Maar ze schrokken geen van beiden terug. De boze jongen zocht haar blik.

Ze hilde nu en stak smekend haar handen op. ‘Heb ik jullie soms iets aangedaan? Ik ga het namelijk vertellen, echt waar.’

Hij verbrak het oogcontact en keek achteloos om zich heen.

Opeens snapte Sarah het: hij was niet bang dat ze zich zijn gezicht zou kunnen herinneren, want hij was hier gekomen om haar te doden. Ze kwam dit huis nooit meer uit. Ze kwam hier nooit meer weg.

Ze mocht hier niet sterven, in een koud, vervallen huis waaraan ze haar hele leven had proberen te ontsnappen, in haar blote kont en met die twee brutale jochies die het vertrek waren binnengedrongen dat ooit haar kinderkamer was geweest.

Door een waas van tranen zag ze de ruimte die hen van elkaar
scheidde, en daarachter de open deur.
Sarah dook ineen en zette het op een lopen.

2

Kay zat bij het raam en keek glimlachend naar de kom. Die was heel wat waard, dat wist ze zeker. Eigenlijk zou ze hem niet als asbak moeten gebruiken. Als ze ermee naar de *Antiques Roadshow* ging, zou ze als laatste aan de beurt zijn, met het waardevolle voorwerp als verrassende uitsmijter, en er zou een schok door het publiek gaan als de deskundige de veilingprijs onthulde, puur voor de verzekering.

Met een zucht liet ze haar blik over de grauwe stad gaan. Castlemilk was gebouwd op een heuvelhelling die uitzicht bood over heel Glasgow. In elke andere stad zou dat uitzicht zijn voorbehouden aan de rijken, en zou de Cathkin-heuvel bezaaid zijn met grote huizen en prachtige tuinen, maar niet hier. Ze had het nooit goed begrepen. Misschien lag het te ver van het centrum.

Vanachter het raam leek de stad grauw, met vaalgeel straatlantaarnlicht dat net aanknipperde, maar misschien was het niet de stad zelf die grauw was. Het keukenraam was grauw, bedekt met een vuil waas dat ze er niet af kon wassen omdat het aan de buitenkant zat en het raam niet ver genoeg openging. Vaak keek ze omhoog naar de ramen als ze zich vanaf de bushalte heuvelopwaarts haastte. Dan zag ze de doffe laag op het glas en verbaasde zich over ramen die nooit gewassen konden worden. Wie had dat in godsnaam bedacht? Op goede dagen zag ze het als een ontwerpfoutje. Op slechte dagen kwam het doordat de architecten de toekomstige bewoners haatten, ze smerig vonden, minder-

waardig, hun geen schone ramen gunden en hen benijdden vanwege het mooiste uitzicht van de hele stad.

Ze tikte de as van haar sigaret, een traag tik-tik-tik, als interpunctie in een gesprek met een onzichtbare tegenstander aan de andere kant van de tafel. Twee stoelen, aan weerszijden van het tafelblad. Ze waren met z'n vijven, maar aan tafel was slechts plaats voor twee.

Ze nam een diepe hijs van haar sigaret, voelde de rook door haar keel schrapen en haar longen vullen en ze lachte in zichzelf, want ze wist dat dit 'm was. Elke dag, twintig sigaretten per dag, zes, hooguit zeven trekken per sigaret en er was er maar één bij die echt lekker was. Eén trek uit honderdtwintig per dag. Het was een afkickoefening, om aan zichzelf te bewijzen dat ze roken eigenlijk niet lekker vond en dat het zinloos was. Het hielp niet. Ze genoot des te meer van die ene trek doordat ze beseftte hoe zeldzaam die was. Tik-tik-tik. Ze glimlachte naar de asbak. Tik-tik. Een stukje roodgloeiende tabak viel eraf. Ze stopte en rolde de punt tot een keurig kegeltje langs de verzilverde schuine rand.

De deurtjes van de keukenkastjes hingen open en waar het kunststof had losgelaten, was het spaanplaten aanrechtblad opgezwollen van het vocht. Er was haar een nieuwe keuken beloofd, ze was op het kantoor van de woningbouwvereniging geweest, waar ze uit drie varianten een werkblad en deurtjes had uitgekozen, maar dat was alweer maanden geleden.

Op de gang ging een slaapkamerdeur open. Marie liep de keuken in, zonder Kay aan te kijken, alsof ze toevallig passeerde. Marie was dertien en zo verlegen dat ze het huis bijna niet uit kwam. Ze had nog meer nagellak op dan anders, deze keer blauw, en droeg een bijpassende haarband. Haar wangen glommen en er zaten roze rondjes op haar volle gezicht.

‘Heb je make-up op, schat?’

Opeens was Marie een en al onverklaarbare gêne. ‘Hou je kop.’ Ze stormde haar slaapkamer weer in.

Kay beet op haar lip om niet te lachen. Ooit had Marie gehuild van schaamte toen Kay in aanwezigheid van een jongen uit haar klas had gezegd dat ze van vruchtensap hield.

‘Lieverd!’ riep ze. ‘We hebben chips.’

Marie aarzelde even en liep toen weer terug door de gang, met haar hoofd naar beneden om haar moeders blik te mijden. Zonder te kijken tastte ze over het aanrechtblad tot ze op de grootverpakking stuitte en er een zakje *salt-and-vinegar* uit haalde.

‘Mooie nagellak.’

Marie keek haar woedend aan. ‘Wat je mooi noemt.’

‘Doe eens normaal, Marie,’ zei Kay met een zucht. ‘Of anders mijn chips terug.’

Marie smoorde een lach en snoof, waardoor er wat snot uit haar neus kwam. Geschrokken raakte ze haar natte bovenlip aan en wierp een beschuldigende blik op haar moeder. ‘Jezus!’

Nijdig liep ze de keuken uit, maar ze vergat niet de chips mee te nemen.

Kay nam weer een trek. Een slechte deze keer, wrang en scherp. Zo’n trek die je de lust tot roken benam.

‘Waar zijn mijn gympen?’ Het silhouet van Joe’s magere lijf tekende zich af in de deuropening. ‘Zijn dat chips?’

Zonder op antwoord te wachten stapte hij de schemerige keuken in, zocht in de grootverpakking en haalde er twee zakjes *cheese-and-onion* uit.

‘Eentje!’

Hij liet een van de zakjes op het aanrecht vallen. ‘Waar zijn mijn gympen?’

‘Waar heb je ogen voor gekregen?’

‘Geen idee, ik heb jóú toch?’ Hij maakte het zakje open, haalde er een paar chips uit en propte ze in zijn mond.

Joe had charme, dat was zijn probleem – daarmee kreeg hij altijd alles van iedereen gedaan. Kay was niet van plan het aan te moedigen. ‘Rot op. Ik heb net even menopauze.’

‘Nee, serieus, waar zijn mijn gympen?’

Ze keerde zich weer naar het vuile raam toe.

‘Mam?’

Verslagen liet ze zich vooroverzakken. ‘Waar heb je ze uitgetrokken?’

‘Bij de deur.’

‘Heb je daar al gekeken?’

‘Nee. Moet dat?’

Ze antwoordde niet.

Hij draaide zich om en keek naar de wasmand achter de voordeur. Die had ze daar neergezet om alle troep in te gooien die ze lieten slingeren. Hij was van doorzichtig plastic en ze zag de sportschoenen tegen de zijkant drukken.

Hij zag ze ook, bromde iets en liep naar de mand.

Hij zou nu uren wegblijven. Hij had de leeftijd bereikt dat het rondhangen op straathoeken iets onweerstaanbaars had, iets fascinerends, en het gezelschap van zijn vrienden was ronduit hypnotisch. Kay kon zich dat nog goed van zichzelf herinneren. Het was niet eens zo lang geleden, en hoewel ze inmiddels vier kinderen had, kon ze de opwinding, de aantrekkingskracht nog moeiteloos oproepen. Hormonen. En nu had ze vier kinderen, die vlak na elkaar geboren waren, en die zowat tegelijk aan het puberen sloegen. Ze waren niet te houden.

‘Hé,’ riep Joe vanuit de gang. Toen ze opkeek, zag ze hem wijdbeens op de vloer zitten om zijn gympen aan te trekken.

‘Wat is er?’

‘Wat zit je daar te somberen in het donker?’

Weer eens overrompeld door zijn charme, voelde ze zich opleven. ‘Niks aan de hand, jongen. Ik zit gewoon een beetje bij te komen.’

‘Echt? Zal ik anders patat voor je halen?’

‘Nee, hoeft niet.’

Ze keek toe terwijl hij zijn jack uit de wasmand trok. Met die onwaarschijnlijke gratie van hem schoot hij het aan, waarna hij de voordeur opende en de gelige schemer van het trappenhuis in stapte. Een vlaag kou trok door de gang.

Ze hield het meest van Joe. Het was fout om er lievelingetjes opna te houden, maar zo was het nou eenmaal. Het waren allemaal pubers, maar hij zag als enige dat ze gevoelens had. Soms probeerde hij haar op te vrolijken.

Kay nam weer een trek. Buiten werd het donker, maar ze had geen zin om op te staan en het licht aan te doen, en daarom bleef

ze in de steeds dieper wordende schemering zitten en genoot nog even van de rust voor ze met het eten begon en de overige karweitjes die op haar wachtten. Beneden op straat hoorde ze jongens schreeuwen en rennen en de klap van een leren voetbal. In haar verbeelding zag ze een groep meisjes aan de rand van het beton. Verder weg zag ze de stad, de barrière van hoge flatgebouwen in de Gorbals, het felverlichte stadscentrum en de puntige toren van de universiteit.

Het licht van de gang viel op de zijkant van de asbak, op de glanzende bloemblaadjes van rood email, op de slang van kronkelend zilverdraad, ooit gevormd door de handen van een voortreffelijk handwerksman in Moskou. Ze zuchtte, zo genoot ze van de kleuren. Gustav Klingert – ze had het waarmerk op internet opgezocht – uit de jaren tachtig van de negentiende eeuw.

Kay leunde achterover om het beter te kunnen zien. Het was een kleine kom, met een strak naar binnen vallende rand. De binnenkant was van verguld zilver en iets versleten zodat de waterige glans van het koude zilver door de warme gloed van het goud heen kwam. Aan de buitenkant was de geëmailleerde ondergrond geel, met rode bloemen en witte en blauwe blaadjes geaccentueerd met zilverdraad. Twee dunne blauwe stippelijntjes liepen langs de rand en de onderkant.

Ze stak haar hand uit en met haar vingertopje raakte ze de kom aan, betastte de randen van gedraaid zilverdraad rond de plasjes lichtgevend email. Vooral het rood trok haar aandacht. Het rode email was helder, doorschijnend, als de binnenkant van vruchtengelei. Ze wist niet eens hoe ze de naam van de stijl moest uitspreken: Ros-tov fin-ift. Ze vond het mooi dat het onuitspreekbaar was. Zo was het alsof het uit een andere wereld kwam, net als Obi-Wan Kenobi.

De kom was niet voor haar soort mensen. Maar de patronen van de Russische emailleerkunst waren afkomstig van boerenborduurwerk. Arme vrouwen hadden die patronen en kleurschema's ontworpen, ze hadden ze op hun eigen tafelkleden en de zomen van hun kleren geborduurd, ze hadden hard gewerkt in koude, donkere huizen en hun vingers geprikt. Het waren ar-

me vrouwen met een diepe, schrijnende behoefte aan schoonheid om zichzelf overeind te houden in het donker, om het gevoel te hebben dat ze leefden.

Honderden jaren later hadden edelsmeden hun ontwerpen overgenomen en er kostbare dingen van gemaakt, zoals deze kom, gespen voor riemen, theedoosjes toen thee nog een luxe was, voorwerpen die zo kostbaar waren dat de bordurende vrouwen ze zich nooit zouden kunnen veroorloven. Zij was een van die vrouwen, van die bordurende vrouwen in de schemering, en de complexe patronen spraken van schoonheid die uit het niets ontstaat, van het belang schoonheid in dingen te kunnen zien en te kunnen waarderen, zelfs vanachter een vuil raam.

Kay wist dat geen van alle mensen die deze kom de afgelopen honderddertig jaar in bezit hadden gehad of hadden gebruikt of gezien, er zoveel van had gehouden als zij, die hem gestreeld had in de lange, donkere nachten waarin ze de slaap niet kon vatten, die met haar vinger de slingerende spiralen van zilverdraad had gevolgd door de plasjes vol schitterende kleur.